Јени дәрс или гаршысында

СӘ'ЛӘ ЧАЛЫШАЧАГЛАР

Нахчыван рајонунун маариф ишчиләри Азәрбајчан мүәллимләринин VI, Үмумиттифаг мүәллимләринин III гурултајларынын материалларыны дәриндән өјрәниб, гурултајлардан ирәли кәлән вәзифәләрин јеринә јетирилмәси үчүн гүввәләрини сәфәрбәрлијә алырлар.

Рајонумузун халг маариф ишчиләри, маарифсевәр зәһмәткешләри Сов.ИКП XXV гурултајынын халг маарифи гаршысында гојдуғу вәзифәләри һәјата кечирмәк үчүн бөјүк ишләр көрмүш, әзмлә чалышырлар. Сов.ИКП МК вә ССРИ Назирләр Советинин «Кәнд үмумтәһсил мәктәбләринин иш шәраитинин даһа да јахшылашдырылмасы тәдбирләри һаггында» гәрарындан сонра кәнч нәслин тә'лим-тәрбијәсиндә нәзәрә чарпан мүвәффәгијјәтләр әлдә олунмушдур. Белә ки, мәктәбләрин мадди-техники базасы мөһкәмләндирилмиш, тәһсил мүәссисәләриндә тә'лимин сәвијјәси хејли јүксәлмишдир.

1977—1978-чи дәрс илинин јекунлары көстәрди ки, рајонда мәктәбдән јајынма һалынын гаршысы хејли алынмыш, тәһсилдән кәнарда бир нәфәр белә галмамышдыр. Үмумијјәтлә, шакирд контингенти үзрә халг тәсәррүфаты планы артыгламасилә јеринә јетирилмишдир. Мәктәбләрдә 12.209 нәфәр әвәзинә 12.431 шакирд охумуш, онлардан 12.043 нәфәри бүтүн фәнләрдән мүвәффәг гијмәт алараг јухары синифләрә кечмиш вә ја мәктәби битирмишдир. 14 мәктәб, 767 мүәллим икинчиликсиз ишләмишдир. Рајон үзрә мәнимсәмә 98 фаиз олмуш, 30-дан чох мәктәбин дәрс мәнимсәмәси 99—100 фаиз чатмышдыр.

Рајонун Вајхыр, Тәзәкәнд, Ленинабад, Дидивар, Халхал, Јухары Узуноба, Мәзрә, Әзнәбурд, Һачывар, Јенијол, Ашағы Узуноба кәнд мәктәбләри даһа јахшы ишләмишләр. I синифләрә гәбул олунанларын 97 фаизи VIII синифләри битирмишдир. Он ил әввәл I синифләрә гәбул олунан 1.373 нәфәр шакирддән 878 нәфәри X синфи битирмишдир ки, бу да 64 фаиз тәшкил едир.

Мәктәбләримиздә јени дәрс илинә һазырлыға феврал ајындан башланылмышдыр. Рајонун партија, совет, һәмкарлар иттифагы вә комсомол тәшкилатлары јени дәрс илинә һазырлыг ишиндә мәктәбләрә јахындан көмәк едирләр. Бунун нәтичәсиндә јени дәрс илиндә I синифләрә гәбул олунмалы ушагларын сијаһысы әлдә олунмуш, мүәллимләр, шакирдләр вә валидејнләр арасында изаһат ишләри кенишләндирилмишдир. Ајдын олмушдур ки, I синифләрдә 1.300 нәфәр шакирд тәһсил алачагдыр.

Сон илләрдә Чәһри, Неһрәм, Шыхмаһмуд, Гаһаб, Чавандәрә, Тәзәкәнд, Бөјүкдүз кәндләриндә јени мәктәб бинaлары тикилиб истифадәјә верилмишдир. Бу ил исә Зејнәддин вә Ашағы Бузгов кәндләриндә јени мәктәб бинaлары тикилир. Бир сыра синиф отагларынын вә лабораторијаларын тикилиб истифадәјә верилмәси нәзәрдә тутулмушдур. 12 мәктәбдә әсаслы, 29 мәктәбдә чари тә'мир апарылмасындан өтрү 73 мин манат, кәнд ЗДС ичраијә комитәләри тәрәфиндән исә 50 мин манат вәсаит ајрылмышдыр. Бүтүн мәктәбләрдә мај ајындан тә'мир ишләринә башланылмышдыр. 39 мин манатлыг аваданлыг вә әјани вәсаит алыныб мәктәбләрә пајланмышдыр.

Сов.ИКП МК вә ССРИ Назирләр Советинин мәктәб һаггындакы јени гәрарында кәнч нәслин әмәк тә'лиминин күнүн тәләбләри сәвијјәсиндә гурмаг үчүн әмәли тәдбирләр нәзәрдә тутулмушдур. Бу саһәдә рајонумузда бир сыра ишләр көрүлмүшдүр. Колхоз вә совхозлар мәктәбләрлә сых әлагә сахлајыр вә һамилик едирләр. Колхоз вә совхозларын гајғыкешлији вә тәшәббүскарлығы сајәсиндә 432 нәфәр шакирддән ибарәт 10 шакирд истеһсалат бригадасы фәалијјәт көстәрир. Бригадалар үзрә 104,5 һектар саһәдә помидор, гарғыдалы, јем чуғундуру, үзүм јетишдирилир. Бундан башга 3 бригада барамачылыг вә тикинти иши илә мәшғул олур.

Сов.ИКП МК вә ССРИ Назирләр Советинин шакирдләрә дәрсликләрин пулсуз верилмәси һаггында гәрары илә әлагәдар јени дәрс илиндә биринчиләр үчүн дәрслик алмагдан өтрү рајон истеһлак чәмијјәтинә 3.300 манат пул көчүрүлмүш. һәләлик ики адда 2 мин дәрслик алынараг мәктәбләрә пајланылмышдыр. Үмумијјәтлә, мәктәбләр үчүн 32 адда дәрслик алынмышдыр. Бундан әлавә шакирдләрин истифадәсиндә олан дәрсликләр топланараг мәктәб китабханаларынын фондуна верилмишдир. Беләликлә, мәктәб китабханалары 53 адда 30 миндән чох дәрслик һесабына даһа да зәнкинләшдирилмишдир.

Рајон халг маариф шө'бәси мәктәбләрин гыша һазырлығыны да јаддан чыхармамышдыр. 170 тон көмүр, 200 кубметр одун алыныб мәктәбләрә пајланмышдыр.

Шакирдләрин јај истираһәтини тәшкил етмәк мәгсәдилә РХМШ МАМЕИҺИ Нахчыван Рајон Комитәси илә бирликдә бир сыра ишләр көрмүшдүр. Неһрәм. Тәзәкәнд, Зејнәддин, Дидивар, Шыхмаһмуд, Мјасниковабад, Чәһри орта мәктәбләриндә әмәк вә истираһәт дүшәркәләри тәшкил едилмишдир ки, бу дүшәркәләрдә 760 нәфәр шакирд истираһәт едир.

Рајонда ихтисас мүәллимләринә олан еһтијач әсасән арадан галдырылмышдыр. Јени дәрс илиндә мәктәбләримиздә мин нәфәр мүәллим чалышачагдыр. Онларын ихтисасларыны артырмалары саһәсиндә хејли иш көрүлмүшдүр. Белә ки, 175 нәфәр мүәллим Нахчыван Мүәллимләри Тәкмилләшдирмә Институту тәрәфиндән тәшкил едилмиш ајлыг ихтисасартырма курсларыны битирмишдир.

Јени дәрс илиндә Күлтәпә вә Бөјүкдүз сәккизиллик мәктәбләри орта мәктәбә, Јенијол ибтидаи мәктәби исә сәккизиллијә чевриләчәкдир. Үмумијјәтлә, рајонун 41 мәктәбиндә (22 орта, 14 сәккизиллик, 5 ибтидаи) планда нәзәрдә тутулан 12.449 нәфәр әвәзинә 12.523 шакирд тәһсил алачагдыр.

Истеһсалатчы кәнчләрин тәһсили дә диггәт мәркәзиндә сахланылмышдыр. Јени дәрс илиндә рајонун ики гијаби орта мәктәбиндә 1.300 нәфәр истеһсалатчы кәнч тәһсил алачагдыр.

Шүбһә јохдур ки, Нахчыван рајонунун маариф ишчиләри јени дәрс илиндә даһа сә'јлә чалышачаг, партија вә һөкумәтимизин гаршыја гојдуглары вәзифәләри мүвәффәгијјәтлә јеринә јетирмәк үчүн бүтүн гүввәләри сәфәрбәрлијә алачаглар.

Н. НӘЧӘФГУЛИЈЕВ,
Нахчыван Рајон Халг Маариф Шө'бәсинин мүдири.

Габагчыл мәктәбләримиз

КӘНЧЛӘРИН ТӘҺСИЛИНӘ ГАЈҒЫ

Сов.ИКП XXV вә Азәрбајчан КП XXIX гурултајларынын халг маарифи гаршысында гојдуғу әзәмәтли вәзифәләрин һәјата кечирилмәси саһәсиндә Бакы шәһәринин Нәриманов рајонундакы 72 нөмрәли ахшам мәктәбинин педагожи коллективи зәнкин тәчрүбә газанмышдыр.

Мәктәб (директору Сәфтәр Әлијевдир) 1971-чи илдән башлајараг шакирд контингенти үзрә халг тәсәррүфат планыны артыгламасилә јеринә јетирир. 1977—1978-чи дәрс илиндә 720 нәфәр әвәзинә 750 нәфәр шакирд тәһсилә чәлб олунмуш, онларын мәктәбдән јајынмасы минимум сәвијјәјә ендирилмиш, күндәлик дәрсә давамијјәт фаизи јүксәк олмушдур. Мәктәб кечән дәрс илини 96,1 фаиз мәнимсәмә илә баша чатдырыб. 145 нәфәр мә'зундан 37 нәфәри али вә орта ихтисас мәктәбләринә дахил олмуш, галанлары исә истеһсалатын мүхтәлиф саһәләриндә мүвәффәгијјәтлә чалышырлар. Бурадакы 21 гијаби, 12 әјани синифдә 33 али тәһсилли мүәллим дәрс дејир. Бакы әт комбинаты, бисквит фабрики, 4 нөмрәли тикиш фабрики, 87, 48, 304, 1, 10 нөмрәли тикинти тәшкилатларында ишләјән вә еләчә дә 12, 16, 25, 31, 82, 179 нөмрәли техники пешә мәктәбләриндә охујан шакирдләрин мәктәбә чәлб олунмасы саһәсиндә хејли иш көрүлмүшдүр.

Мәктәб 1977-чи илдә ССРИ Маариф Назирлији, Үмумиттифаг Һәмкарлар Иттифагы Мәркәзи Шурасы вә ҮИЛККИ МК-нын дипломуна лајиг көрүлмүшдүр.

Техники пешә мәктәбләриндә охујан шакирдләрин дәрс вә иш режими нәзәрә алынараг бурада филиаллар ачылмышдыр.

Шакирдләрин мәктәбә чәлб едилмәсинә һәлә март ајындан башланыр, јени дәрс илинә һазырлыг үчүн план тәртиб олунур, мүәллимләр әразиләр үзрә истеһсалата тәһким олунурлар.

Педагожи коллектив өз һазырлыг ишини мүәссисәнин фәалијјәти илә әлагәләндирир, мүәссисәләрдә тәһсилин әһәмијјәти һаггында тәшвигат ишләри апарыр. Бу мәгсәдлә мүһазирәләр охунур, фәһләләрлә фәрди сөһбәтләр апарылыр вә дивар гәзетләриндә кәнчләрин тәһсилинә аид јазылар верилир. Әлбәттә, мүәссисәләрдә тәшкил едилмиш тәһсил комиссијасынын педагожи коллективә бу саһәдә јахындан көмәји олур.

Нәриманов рајон партија, совет, һәмкарлар иттифагы вә комсомол тәшкилатлары үмуми ичбари тәһсилин баша чатдырылмасы вә тәкмилләшдирилмәси мәсәләләри илә әлагәдар мүәссисә рәһбәрләри илә мәктәб рәһбәрләринин биркә мүшавирәсини чағырыр вә онларын әсас вәзифәләрини мүәјјәнләшдирир.

16, 82 вә 25 нөмрәли техники пешә мәктәбләри директорларынын, Бакы әт комбинаты вә бисквит фабрикинин рәһбәрләринин дә мәктәбә көмәји бөјүкдүр. Шакирдләрин мәктәбдән јајынмамасы үчүн педагожи коллектив валидејнләрлә дә кәркин иш апарыр. Синиф рәһбәрләри тәрәфиндән шакирдләрин тәһсил сәвијјәси, мәктәбдә давранышы, дәрсә давамијјәти вә һәтта иш јериндә мөвгеји һаггында валидејнләрә вахташыры јазылы вә шифаһи мә'лумат верилир. Мәктәб рәһбәрлији бунунла әлагәдар синиф рәһбәрләринин ајлыг һесабатыны динләјир. Синиф рәһбәрләриндән Һ. Һүмбәтов, О. Јәһјајев вә М. Әфәндијев бу саһәдә даһа чох иш көрмүшләр.

Мүәллимләрдән М. Һүсејнов, Ј. Јусифов, М. Мәммәдов, Р. Новосартова, И. Әлијев, Н. Гасымов, З. Әскәрова, М. Мирзәјев вә башгалары шакирдләрин дәркетмә фәалијјәтини инкишаф етдирән дәрс-семинарлар, дәрс-диспутлар кими методлардан истифадә едәрәк, дәрсләрин јүксәк сәвијјәдә гурурлар.

Мәктәбдә Азәрбајчан дили вә әдәбијјат, ријазијјат, рус дили, физика, тарих, чоғрафија вә кимја-биолокија фәнни методбирләшмәси тәшкил олунмушдур. Методбирләшмәләрин иши планлы шәкилдә апарылыр.

Методбирләшмәләрдә ахшам (новбәли) вә гијаби мәктәбләрдә тә'лимин хүсусијјәтләринә аид мүхтәлиф мөвзуларда мә'рузәләр динләнилир, фајдалы тәчрүбә мүбадиләси апарылыр.

Мәктәбдә ајрыча методкабинет тәшкил едилмишдир. Бурада методбирләшмәләрин планлары, мә'рузә мәтнләри, ахшам (новбәли) вә гијаби мәктәбин ишинин актуал мәсәләләринә аид методик әдәбијјат, албомлар, мүәллимләрин иш тәчрүбәсини әкс етдирән нүмунәләр вә с. сахланылыр.

Методбирләшмәләрин ишинә тә'лим-тәрбијә ишләри үзрә директор муавини М. Һүсејнов рәһбәрлик едир.

Методкабинетдә «Фәнн методбирләшмәсинин тәшкили», «Валидејнләрлә апарылан иш», «Дәрс тә'лим-тәрбијәнин әсас формасыдыр», «Мүстәгил ишин тәшкили формалары» вә с. мөвзуларда стендләр дүзәлдилмишдир.

Нәриманов Рајон Халг Маариф Шө'бәси вә методкабинети мәктәбин иши илә јахындан марагланыр вә онун ишини истигамәтләндирир. Мәктәбин фәалијјәти мүнтәзәм олараг маарифјаны шурада мүзакирә едилир. Ишин јахшылашдырылмасы вә верилән тәклифләрин һәјата кечирилмәси үчүн лазымы тәдбирләр көрүлүр.

Әминик ки, мәктәбин педагожи коллективи јени дәрс илиндә Сов.ИКП XXV гурултајынын тәләбләри илә әлагәдар мәктәбдә тә'лим-тәрбијә ишләринин сәмәрәлилијини вә кејфијјәтини даһа да јүксәлдәчәкдир.

Рәшид ЧАББАРОВ,
Азәрбајчан Мәркәзи МТИ-нин ахшам (новбәли) вә гијаби тәһсил тәдрис методика кабинетинин мүдири.

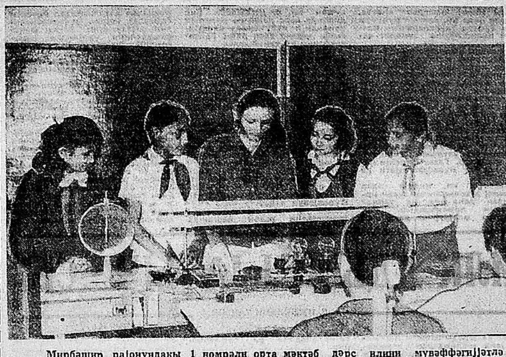

Мирбәшир рајонундакы 1 нөмрәли орта мәктәб дәрс илини мүвәффәгијјәтлә баша чатдырмышдыр. Дордүнчү рубдә чәкилмиш бу шәкилдә Ш. Мәммәдова VI «В» синфиндә физика мәшғәләси заманы.
Фото Р. Исмајыловундур.

МҮӘЛЛИМЛӘРИМИЗ НӘДӘН ЈАЗЫРЛАР

(Мүхбир мәктубларынын ичмалы)

Кәнчләрин коммунист шүурлулуғу тәрбијәсиндә, һәјатын, инсан чәмијјәтинин дәрк едилмәсиндә мәктәблиләрин бир шәхсијјәт кими формалашмаларында, естетик тәрбијәсиндә әдәбијјатын ролу бөјүк, тә'сири күчлү, фајдасы чохдур. Мүхтәлиф вахтларда редаксијаја дахил олмуш мәктубларын бөјүк бир һиссәси әдәбијјат тәдрисинин форма вә методларыны даим тәкмилләшдирән бу истигамәтдә ахтарышлар апаран мүәллимләрин јазыларындан ибарәтдир.

Һәсәнбала Мәммәдову (Гусар рајону, Аваран кәнд сәккизиллик мәктәби) республикамызын мүхтәлиф кушәләриндә танырлар; республика Мәркәзи МТИ-нин кечән ил кечирдији шакирдләрин мүстәгил ишләринин тәшкили тәчрүбәсинин өјрәнилиб үмумиләшдирилмәси бахымындан фајдалы олмуш, елми-практик конфрансда мараглы мә'рузә илә чыхыш едиб. Институтун тәкмилләшдирмә курсларында тә'лимин техники васитәләриндән, програмлашдырылмыш карточкалардан истифадә мөвзуларында мүһазирәләр охујуб.

Һ. Мәммәдовун редаксијаја дахил олмуш мәгаләси мараглы бир мөвзуја һәср едилмишдир; фолклор материалларынын тәдрисиндә програмлашдырылмыш карточкалардан истифадә. Мүәллиф јазыр ки, програмлашдырылмыш карточкалардан истифадә «сөз сәнәтинин башлангычы» олан шифаһи әдәбијјат нүмунәләринин идеја мәзмунунун асан мәнимсәнилмәсинә, јени әсәрләрин өјрәнилмәсинә, беләликлә, шакирдләрин бәдии материаллар фондунун зәнкинләшдирилмәсинә мүсбәт тә'сир көстәрир.

Мүхбиримиз **Чавад Мәммәдовун** (Әли Бајрамлы шәһәриндәки 9 нөмрәли мәктәб) мәгаләсиндә дә фолклорун тәдрисиндән сөһбәт ачылыр. Чохиллик педагожи тәчрүбәјә малик бачарыглы мүәллим јазыр ки, шакирдләрин бәдии тәфәккүрүнүн инкишафында, дүнјакөрүшүнүн кенишләндирилмәсиндә халг әдәбијјатынын ролу бөјүкдүр. **Сумгајыт** шәһәриндәки 23 нөмрәли мәктәбин мүәллими **Рафиг Јусифоғлунун** «Мүгәддәс борч» адлы мәгаләсиндә шакирдләрин естетик тәрбијәси саһәсиндә көрүлмүш ишләрдән сөһбәт ачылыр.

Орта мәктәбдә охујан һәр бир кәнч көзәллији дујмалы, ону гијмәтләндирмәји бачармалыдыр. — Рафиг мүәллим мәгаләсиндә билаваситә тә'лим просесиндә естетик тәрбијә имканларындан сөһбәт ачыр. Гејд едир ки, мән сабаһымыз олан ушагларын јахшыны писдән, көзәли чиркиндән фәргләндирмәләри үчүн бәдии сөзүн гүдрәтиндән истифадәнин бөјүк сәмәрә вердијини өз тәчрүбәмдән мүәјјән етмишәм. Јазыда А. Сәһһәтин «Јај сәһәри», С. Вурғунун «Азәрбајчан», «Чејран», Ашыг Әләскәрин «Дағлар» вә с. програм материалларынын өјрәдилмәси просесиндә естетик тәрбијә имканлары ајдын, конкрет шәкилдә тәсвир вә шәрһ едилмишдир.

Шуша шәһәриндәки 4 нөмрәли орта мәктәбин мүәллими **Намиг Бабајев** дил дәрсләриндә әдәбијјатдан истифадә етмәсиндән, **Шамахы** рајонундакы Кәјләр Чол кәнд сәккизиллик мәктәбинин мүәллими **Алхан Мәммәдов** — (ы.-и.-ү.-у) шәкилчисинин дашыдығы вәзифәләри нечә өјрәтмәсиндән Бакынын Нәриманов рајонундакы 116 нөмрәли ахшам мәктәбинин мүәллими **Әли Әлијев** ССРИ-нин јаранмасы материалыны нечә тәдрис етмәсиндән сөһбәт ачыр.

Губа рајонундакы Утуг кәнд мәктәбинин чоғрафија мүәллими **Акиф Һүсејновун** вә **Газах** рајонундакы Јухары Көјчәли кәнд мәктәбинин тарих-ичтимаијјат мүәллими **Мәгсәд Мәһәррәмовун** јазыларында диггәти чәлб едән чәһәт тә'лим просесиндә өлкәшүнаслыг материалларындан истифадәјә даир фактлардыр. Өлкәшүнаслыг материаллары дәрсликдәки мөвзуларын тәдриси илә үзви сурәтдә әлагәләндирилир, шакирдләрин вәтәнпәрвәрлик бејнәлмиләлчилик тәрбијәсиндә, елми дүнјакөрүшүнүн кенишләндирилмәсиндә әһәмијјәтли рол ојнајыр.

Кәнч нәслин елми дүнјакөрүшүнүн формалашдырылмасы идеја тәрбијә ишинин әсасыны тәшкил едир. Одур ки, мүәллим елмләрин әсасларыны мәнимсәтмәклә јанашы, коммунист тәрбијәси мәсәләләрини дә унутмамалыдыр. Фүзули адына Ордубад интернат-мәктәбинин биолокија мүәллими **Н. Гулијеванын** «Ботаника дәрсләриндә шакирдләрин елми дүнјакөрүшүнүн формалашдырылмасы», **З. Һачыјевин** «Биолокија тәдрисиндә тәбиәтин горунмасыны ССРИ Конститусијасы илә әлагәләндирмәк тәчрүбәсиндән», **Көјчај** рајонундакы С. М. Киров адына 9 нөмрәли орта мәктәбин мүәллими **Чәмаләддин Һачыјевин** «Инкилис дили дәрсләриндә вәтәнпәрвәрлик тәрбијәси» адлы мәгаләләри тәчрүбә материаллары кими мараглы јазылардыр.

Редаксијаја дахил олмуш габагчыл тәчрүбәдән бәһс едән мәктубларын бир гисминин мүәллифләри мүәллимләр өзләри дејил, онларын иш јолдашлары, методистләр вә мәктәб инспекторларыдыр. Азәрбајчан Мәркәзи МТИ-нин әмәкдашы **Гәрибә Асланова** јазыр ки, Шәки рајонундакы Охуд кәнд мәктәбинин мүәллими Нуру Мәммәдов чоғрафија мејданчасы јаратмышдыр. Мејданча ајры-ајры мөвзуларын дәриндән мәнимсәдилмәсиндә әһәмијјәтли рол ојнајыр.

«Маариф фәдаиси» — Кировабад Зона МТИ-нин әмәкдашы **Телман Абдуллајевин** Шамхор шәһәр 4 нөмрәли орта мәктәбин мүәллими Дүнја Салаһова һаггында мәгаләси белә адланыр. 15 иллик педагожи иш стажына малик мүәллим мәктәбдә 3 шө'бәдән ибарәт зәнкин харичи дил кабинети јаратмышдыр. Мөвчуд кабинетдәки әјани вәсаит вә техники васитәләрдән истифадә едән Д. Салаһова шакирдләрин инкилис дилиндән шифаһи нитгинин инкишафына наил олур.

Товуз рајонундакы Бајрамлы кәнд орта мәктәбинин директору **Б. Мусајевин** мәгаләсиндә педагожи коллективин үзвләринин Әсас Гануну өјрәтмәк саһәсиндәки наилијјәтләриндән. Сијәзән шәһәр 1 нөмрәли сәккизиллик мәктәбин илк партија тәшкилаты катиби **Г. Гулијевин** јазысында исә партија вә дөвләт сәнәдләринин програм материаллары илә әлагәдар мәнимсәдилмәсиндә ајры-ајры мүәллимләрин габагчыл тәчрүбәсиндән сөһбәт ачылыр.

ДҮЗҮ ДҮЗ, ӘЈРИНИ ӘЈРИ...

Јени дәрс илинин башланмасына чәми 27 күн галыр. Мүәллим вә шакирдләр сентјабрын 1-ни сәбирсизликлә көзләјирләр. Сов.ИКП МК вә ССРИ Назирләр Советинин «Үмумтәһсил мәктәбләри шакирдләринин тә'лиминин, тәрбијәсини вә әмәјә һазырланмасыны даһа да тәкмилләшдирмәк һаггында»кы гәрары халг маарифи ишчиләри гаршысында чох мүһүм вәзифәләр гојмушдур. Бу шәрәфли вәзифәләр Азәрбајчан мүәллимләринин VI вә Үмумиттифаг мүәллимләринин III гурултајларында кениш шәрһ олунмуш, кәнч нәслин тә'лим-тәрбијәси саһәсиндә парлаг перспективләр мүәјјән едилмишдир. 1978—1979-чу дәрс илинә јүксәк вә мүтәшәккил һазырлыгла башламаг инди бүтүн маариф ишчиләринин, һәмин тәшкилатларын чидди дүшүндүрүр.

Абшерон рајонунун халг маарифи ишчиләри дә гаршыдакы дәрс илиндә шакирдләрин тә'лим-тәрбијәси ишини чанландырмаг, тәдрис просесинин кејфијјәтини вә сәмәрәлилијини артырмаг үчүн бир сыра тәдбирләр һазырлајыб һәјата кечирмишләр.

Јени дәрс илинә һазырлыг ишинин вәзијјәти нечәдир? Бу мәгсәдлә Абшерон Рајон Халг Маариф Шө'бәсинә кетдик. МАМЕИҺИ Абшерон Рајон Комитәсинин сәдри Јамин Нәзәровла јени дәрс илинә һазырлыгла әлагәдар сөһбәт етдик. Өјрәндик ки, бурада 30 үмумтәһсил мәктәби фәалијјәт көстәрир ки, һәмин тә'лим-тәрбијә очагларында миндән чох шакирд тәһсил алыр. Вәзијјәти јахындан өјрәнмәк үчүн бир нечә мәктәбә баш чәкмәли олдуг.

Хырдалан гәсәбәсиндәки 1 нөмрәли орта мәктәбдәјик. Бурада јени дәрс илинә һазырлыгла әлагәдар аз иш көрүлмәјиб. Пәнчәрә-гапылар рәнкләниб. Стол, стул вә бир сыра мәктәб аваданлығы тә'мир едилиб. Шакирдләри дәрсликләрлә тә'мин етмәк мәгсәдилә бурадакы китаб фонду шакирдләрдән топланан китабларын һесабына хејли зәнкинләшиб. Бүтүн бунлар јахшыдыр. Лакин рајонун рәһбәр ишчиләринин һәр күн мүшаһидә етдикләри бир мәсәлә истәр-истәмәз тәәссүф һисси доғурур. Елә РХМШ-нын јерләшдији бинанын јанындан баханда 1 нөмрәли мәктәбин үстүндәки шиферләрин јарыдан чохунун сыныб төкүлдүјү нәзәри чәлб едир. Ајдын мәсәләдир ки, бинанын үстү вахтында тә'мир едилмәдијиндән күләк јердә галан шиферләри дә гопарыб сындырыр. Әминик ки, бу мәсәлә тезликлә һәлл едиләчәкдир.

Гәсәбәдәки 2 нөмрәли мәктәбдә дә олдуг. Биринчи мәртәбәдә тә'мир иши апарылырды. Бурада да јени дәрс илинә һазырлыгла әлагәдар хејли иш көрүлмүшдүр. Лакин тә'лим-тәрбијә очағы гаршыдакы дәрс илинә там һазыр вәзијјәтдә дејилдир.

Масазыр кәнд мәктәбиндә һеч ким јох иди. Мәктәбин һәјәт гапысына бөјүк бир гыфыл вурулмушду. Бир нәфәрдән хаһиш едиб директору чағыртдырдыг. Масазыр кәнд мәктәбинин директору Балабәј Һадыјев бизимлә көрүшүб һал-әһвал тутдугдан сонра бураја нә мәгсәдлә кәлдијимизи сорушду. Дәрс илинә һазырлыгла әлагәдар мәктәбдә көрүлән ишләрлә марагландығымызы билдирдик. Балабәј мүәллим бир анлыға фикрә кетди. Сонра гапыны ачмағын чәтин олдуғуну билдирди. Ачарын һансы техники ишчидә олдуғу мә'лум дејилди. Беләликлә, гапы бағлы олдуғундан тә'лим-тәрбијә очағына баш чәкә билмәдик. Илк дәфә гәдәм гојдуғумуз Масазыр кәнд мәктәбиндән мә'јус һалда гајытдыг.

Рајонун Фатмајы кәнд орта мәктәбиндә 25 нәфәрдән ибарәт педагожи коллектив чалышыр. Бурада 296 нәфәр шакирд тәһсил алыр. Мәктәб кечән дәрс илини јүз фаиз мәнимсәмә илә баша чатдырыб. Педагожи коллективин үзвләри јај истираһәт күнләриндә дә доғма мәктәбә баш чәкир, бурадакы пионер дүшәркәсиндә истираһәт едән ушаглар үчүн мараглы тәдбирләр һазырлајыб һәјата кечирирләр.

Јени дәрс илинә һазырлыгла әлагәдар мәктәбин директору Рәчәб Мәммәдовла сөһбәт етдик. Синиф отагларына бахдыг. Отаглар тә'мир едилмиш, диварлар ағардылмыш, парталара рәнк чәкилмишдир. Бинанын дахилиндә көрүлән ишләр әсасән гуртармышдыр. Һазырда тә'лим-тәрбијә очағынын дамына гыр салыныр.

Мәктәбин гаршы тәрәфиндә тикилмәкдә олан 6 отагдан ибарәт јени бинаја да бахдыг. Бурада бир бәнна, дөрд фәһлә чалышыр. Әлбәттә, Фатмајы кәндиндә 6 отагдан ибарәт бина тикилмәси севиндиричи һалдыр. Лакин тикинти материалы сарыдан иншаатчылар корлуг чәкирләр. Даш иши хүсусилә чәтинлик төрәдир. Күман етмәк олар ки, әлагәдар тәшкилатлар Фатмајы кәндиндә бүноврәси гојулан бу хејирхаһ иши вахтында баша чатдырмаг үчүн иншаатчылара лазыми көмәк көстәрәчәк, мејданчаја кифајәт гәдәр тикинти материалы кәтириләчәкдир.

Мәммәдли кәнд орта мәктәбиндә дә јени дәрс илинә һазырлыгла әлагәдар аз иш көрүлмәјиб. Бурада синиф отаглары ағардылыб, мәктәб аваданлығы тә'мир едилиб, пәнчәрәләрә шүшә салыныб. Биз тә'лим-тәрбијә очағына дахил оланда мәктәбин директору Һачага Гулијевлә јерли комитәнин сәдри Бәшир Вәлијев кечән ил истифадәјә верилмиш 3 әлавә синиф отағынын көһнә бина илә бирләшдији јердә бир сыныг гапыны тә'мир едирдиләр. Өјрәндик ки, Мәммәдли кәнд мәктәбиндә тә'мир ишләрини Абшерон совхозларарасы тә'мир тикинти идарәси (рәиси Огтај Әлијевдир) «апарыр». Лакин һәмин идарәнин ишини, нечә дејәрләр, мәктәбин мүәллимләри, техники ишчиләр көрүрләр. Биз тә'лим-тәрбијә очағында оларкән ики нәфәр мүәллим, тәсәррүфат ишләри үзрә директор муавини вә 3 нәфәр техники ишчи тә'мир иши апарырды.

Дәрс или јахынлашыр. Тә'лим-тәрбијә очагларында јени дәрс илинә һазырлыгла әлагәдар бә'зи кәм-кәсирләр тезликлә ислаһ олунмалы, дәрс илини мүтәшәккил һазырлыгла гаршыламаг үчүн бүтүн гүввәләр сәфәрбәрлијә алынмалыдыр.

Икрам СҮЛЕЈМАНОВ.

ИДМАН

Авропа чемпионлары арасында

Барселонда столүстү теннис үзрә Авропа биринчилији баша чатмышдыр. ССРИ-нин гыз командасы бу јарышларда инамла мүбаризә апармышдыр. Үмуми һесабла беш гызыл вә бир күмүш медал газанан теннисчиләримиз биринчи јери тутмушлар.

Авропа чемпионлары сырасында һәмјерлимиз, С. М. Киров адына Гырмызы Әмәк Бајрағы ордени АДУ-нун тәләбәси, бејнәлхалг дәрәчәли идман устасы Валентина Попова да вардыр.

Үмумиттифаг турниринә вәсигә

Јенијетмә футболчуларынын «Севинч» кубоку уғрунда јарышларында 120 мин нәфәр мүбаризәјә гошулмушдур. Үч јаш групу үзрә кечирилмиш финал јарышлары артыг архада галмышдыр.

Кичик вә бөјүк јаш групунда мүбаризә апаран футболчуларын јарышында Әли Бајрамлы шәһәринин кәнч идманчылары биринчи јери тутмушлар. Орта јаш групунда исә Кировабадын «Кәпәз» командасы даһа инамла ојнајараг галиб олмушдур.

«Севинч»ин финал мәрһәләсинин галибләри августун 12-дән 24-дәк «Дәри топ» мүкафаты уғрунда кечириләчәк Үмумиттифаг турнириндә иштирак едәчәкләр. Кичик јаш групу командалары Запорожједә, орта јаш групу командалары Алма-Атада, бөјүк јаш групу командалары исә Омскда мүбаризә апарачаглар.

ШАКИРДЛӘРӘ ИДЕЈА МӘТИНЛИЈИ АШЫЛАЈЫРАМ

Техники пешә мәктәбләриндә шакирдләрин тә'лим вә тәрбијәси просесини даһа да тәкмилләшдирмәк, кәләчәк фәһлә кадрларында коммунист дүнјакөрүшү вә идеја-сијаси мәтинлији формалашдырмаг педагожи коллективдән вә онун һәр бир үзвүндән даһа кәркин ишләмәји тәләб едир. Шакирдләрин марксизм-ленинизм тә'лиминә дәриндән вә мүкәммәл јијәләнмәләрини тә'мин етмәк үчүн мәктәбимиздә хејли иш көрүлмүшдүр.

Сов.ИКП XXV вә Азәрбајчан КП XXIX гурултајларынын, Бөјүк Октјабрын 60 иллији һаггында Сов.ИКП МК-нын, Азәрбајчан КП МК-нын материалларыны, һабелә Азәрбајчан ССР-нин Јени Конститусијасыны шакирдләрә өјрәтмәк бөјүк әһәмијјәт кәсб едир. Бу саһәдә орта техники пешә мәктәб мүәллимләринин үзәринә чидди вә шәрәфли вәзифәләр дүшүр.

Кәләчәјин ихтисаслы фәһләләринин тә'лим-тәрбијәси, онларын коммунист дүнјакөрүшүнүн формалашдырылмасы мәни һәмишә дүшүндүрүр.

Һәм дәрсдә, һәм дә синифдән вә мәктәбдәнкәнар тәдбирләр заманы шакирдләрә өјрәдирәм ки, Вәтәнимизин 60 илдә әлдә етдији наилијјәтләр Бөјүк Октјабрын төһфәләридир. Һәмин мүвәффәгијјәтләрин газанылмасында Коммунист Партијасынын, шәхсән Сов.ИКП МК-нын Баш катиби, ССРИ Али Совети Рәјасәт Һеј'әтинин сәдри Л. И. Брежнев јолдашын бөјүк хидмәти вардыр.

1917-чи илин Октјабрында даһи Ленин башда олмагла болшевикләр партијасынын рәһбәрлији алтында Русија фәһлә синфи зәһмәткешләрин һәјат јолуну дүзкүн сечмиш вә капитализм әсарәтиндән бирдәфәлик хилас едәрәк азадлыға чыхартмышдыр...

Сов.ИКП МК-нын дахили вә харичи сијасәтини дәриндән вә һәртәрәфли тәһлил едир, наилијјәтләримизи марксизм-ленинизм мөвгејиндән гијмәтләндирир вә партијамызын нөвбәти бешиллик үчүн әзәмәтли планлар мүәјјәнләшдирдијини шакирдләрә чатдырырам. Сов.ИКП XXV гурултајы гәрарларынын тарихи әһәмијјәтини дәриндән изаһ едир вә баша салырам.

Сов.ИКП XXV вә Азәрбајчан КП XXIX гурултајларынын материаллары илә шакирдләри таныш етмәк үчүн кениш тәдбирләр планы мүәјјәнләшдирирәм:

1. Сов.ИКП XXV гурултајы зәманәмизин мүһүм сијаси һадисәсидир.

2. Л. И. Брежнев јолдаш Сов.ИКП МК-ја һесабат мә'рузәсиндә Вәтәнимизин игтисади вә ичтимаи-сијаси инкишафынын јекунлары һаггында.

3. Дахили вә харичи сијасәт саһәсиндә партијамызын нөвбәти вәзифәләри.

4. ССРИ халг тәсәррүфатынын инкишафынын әсас истигамәтләри вә халг тәсәррүфатынын онунчу бешилликдә һәлл едәчәји проблемләр һаггында.

5. Онунчу бешилликдә сәмәрәлилик вә кејфијјәт уғрунда вә с.

Сов.ИКП XXV гурултајынын материаллары илә шакирдләрин таныш едилмәси онларда мөһкәм билијин формалашмасына, һәмин биликләри мүстәгил артырмаға, елми вә сијаси информасијанын сүр'әтли ахыны шәраитиндә истигамәтини мүәјјәнләшдирмәјә имкан јарадыр.

Әдәбијјат кабинетиндә гурултај материалларындан ибарәт кушә тәшкил етмишәм. Бунун васитәсилә шакирдләрә доггузунчу бешилликдә өлкәмиздә игтисади, ичтимаи-сијаси, елми-мәдәни јүксәлишин нәтичәләри хатырладылыр. Нөвбәти онунчу бешилликдә көрүләчәк ишләр өјрәнилир.

ССРИ вә Азәрбајчан ССР-ин Јени Конститусијасынын материалларыны шакирдләрә өјрәдир вә јери кәлдикчә мүәјјән маддәләри әзбәрләдирәм.

Азәрбајчан комсомолунун XXX гурултајында Сов.ИКП МК Сијаси Бүросу үзвлүјүнә намизәд, Азәрбајчан КП МК-нын биринчи катиби Һ. Ә. Әлијев јолдаш дәрин мәзмунлу нитг сөјләмишдир. Онун нитгини вә гурултајын материалларыны шакирдләрә һәвәслә өјрәдирәм.

Азәрбајчан комсомолунун XXX гурултајы материалларындан истифадә едәрәк шакирдләрин идеја-сијаси биликләрини артырмаға чалышырам. Һ. Ә. Әлијев јолдашын комсомолун XXX гурултајындакы дәрин мәзмунлу нитгиндән белә бир фикри шакирдләрин нәзәринә чатдырырам: «...Совет кәнчләринин гаршысында чәмијјәтимизин һәјатынын бүтүн әсас мәсәләләринин һәллиндә, дөвләт ишләринин вә ичтимаи ишләрин идарә олунмасында кениш иштирак етмәк үчүн јени үфүгләр ачылмышдыр. Бунунла әлагәдар олараг комсомолун үзәринә һәмчинин чох бөјүк мәс'улијјәт дүшүр, чүнки партија В. И. Ленинин јаздығы кими, «коммунизм гәләбәсини тә'мин етмәк үчүн ити гурмаг игтидарында олан» кәнч нәсли тәрбијә етмәк комсомола е'тибар етмишдир. Комсомол да партијанын е'тимадыны шәрәфлә доғрулдур».

Бу ајдын вә мүдрик сөзләр еңи илә биз мүәллимләрә дә аиддир. Она көрә дә мән тә'лим просесиндә вә дәрсдәнкәнар мәшғәләләр заманы чалышырам ки, шакирдләрин идеја-сијаси тәрбијәси саһәсиндә партија вә һөкумәтимизин ирәли сүрдүјү вәзифәләри шәрәфлә јеринә јетирәм.

Талыб АББАСОВ,
Бакы шәһәриндәки 101 нөмрәли орта техники пешә мәктәбинин дил-әдәбијјат мүәллими.